

Regelverk for tilskudd til flom- og skredforebygging, miljøtiltak langs vassdrag og kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag (kap. 1820, post 60)

Fastsatt av Olje- og energidepartementet 1. januar 2018

1 Innledning

Regelverket for tilskudd til flom- og skredforebygging, miljøtiltak langs vassdrag og kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag er fastsatt av Olje- og energidepartementet med grunnlag i bevilgningen over statsbudsjettets kap. 1820, post 60. Regelverket er utarbeidet i henhold til § 6 i Reglement for økonomistyring i staten og kap. 6 i Bestemmelser om økonomistyring i staten. Reglement for og Bestemmelser om økonomistyring i staten er overordnet dette regelverk.

Norges vassdrags- og energidirektorat, heretter benevnt NVE, er tilskuddsforvalter for ordningen.

2 Mål for ordningen

Tilskuddsordningen skal bidra til å redusere faren for tap av menneskeliv og store, materielle verdier ved flom og skred. Formålet med ordningen er også å bidra til tiltak for å bedre vassdragsmiljøet der det er forringet av tidligere inngrep. Tilskuddsordningen skal videre bidra til et bedre kunnskapsgrunnlag om kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag, som grunnlag for å gjennomføre skadereduserende tiltak i de mest utsatte områdene.

3 Kriterier for måloppnåelse

Mål og resultater for tilskudd til fysiske sikringstiltak mot flom og skred skal knyttes til antall boliger og andre typer byggverk som har fått vesentlig redusert fare for skade og ødeleggelse fra flom og skred, og antall mennesker som har fått vesentlig redusert fare for skader på liv og helse.

Mål og resultater for tilskudd til miljøtiltak skal måles gjennom positive virkninger på biologisk mangfold, fiskebestander, fiske og annet friluftsliv knyttet til vassdraget, og/eller vassdragstilknyttede kulturminner og kulturlandskap.

Mål og resultater for tilskudd til forvaltningsplaner for håndtering av risiko ved flom og skred skal sannsynliggjøres ved beskrivelse av den positive effekten på helhetlig forvaltning av flom- og skredrisiko, herunder brukbarhet i prioritering av tiltak.

Mål og resultater for tilskudd til kartlegging av kritiske punkter i bekker og bratte vassdrag er at innsamlet informasjon blir digitalisert og tilgjengeliggjort for bruk i den kommunale forvaltningen slik at skader som følge av oversvømmelser blir redusert.

4 Kriterier for tildeling av tilskudd

4.1 Tildelingskriterier - typer tiltak

Det kan søkes om tilskudd til følgende typer tiltak for flom- og skredforebygging og miljøtiltak langs vassdrag:

- Utredning, planlegging og gjennomføring av fysiske tiltak for å redusere faren for skader fra flom og skred på eksisterende bebyggelse.

- Riving og flytting av fareutsatte bygninger med personopphold i særlige tilfeller, når gjennomføring av sikringstiltak vil være uforholdsmessig kostbart i forhold til verdien av de utsatte bygningene, og når flom- eller skredfare mot disse representerer en særlig stor fare for menneskeliv.
- Andre typer risikoreducerende tiltak, så som overvåking og varsling, der fysisk sikring ikke har latt seg gjennomføre av praktiske eller økonomiske årsaker.
- Planlegging og gjennomføring av miljøtiltak i vassdrag for å bedre vassdragsmiljøet der det er vesentlig forringet ved tidligere inngrep.
- Utvikling av regionale og kommunale forvaltningsplaner for håndtering av risiko ved flom og skred.

Det kan søkes om tilskudd til følgende tiltak for kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag:

- Kartlegging og identifisering av åpne og lukka bekker og bratte vassdrag samt dokumentasjon av kritiske punkt (både tekniske inngrep og naturgitte forhold¹), samt vurdering av hvilke områder langs bekker og bratte vassdrag som kan være utsatt for oversvømmelse og identifisering av skadereducerende tiltak.

4.2 Tildelingskriterier - berettigede søkere

Følgende søkergrupper kvalifiserer til å motta tilskudd under ordningen:

- Kommuner, for tiltak nr. 1-6 i pkt. 4.1
- Fylkeskommuner, for tiltak nr. 5 i pkt. 4.1

4.3 Tildelingskriterier - absolutte vilkår

Som vilkår for tilskudd for flom- og skredforebygging og miljøtiltak langs vassdrag kreves:

- Tilskuddsmottaker må normalt dekke 20 pst. av kostnadene ved tiltaket. Utgifter til administrasjon og merverdiavgift som refunderes kommuner etter lov om kompensasjon for merverdiavgift, skal ikke utgjøre en del av tilskuddsgrunnlaget. I de tilfeller hvor kommunen ikke kan kreve kompensasjon for merverdiavgift, skal NVE inkludere merverdiavgift i tilskuddsgrunnlaget. Eventuelle tilskudd fra andre statlige myndigheter skal ikke regnes inn i egenandelen. Egeninnsats utover ren administrasjon, for eksempel anleggsoppfølging, kan regnes som en del av egenandelen.
- NVE kan øke tilskuddsandelen utover 80 pst. for krise og hastetiltak.
- Tilskudd skal i utgangspunktet bare gis til tiltak for å redusere faren for eksisterende bebyggelse. Når omsøkte tiltak vil bidra til å tilrettelegge arealer for ny bebyggelse i tillegg til å sikre eksisterende, kan NVE redusere tilskuddsandelen.
- Tilskuddsordningen omfatter ikke sikring mot fare knyttet til utsprengte eller utgravde byggegroper, skjæringer, fyllinger eller andre typer terrenginngrep som kommune, tiltakshaver eller tomteeier har ansvar for, eller flomfare knyttet til private og kommunale vann, avløps- og overvannsrør og kulverter.

¹ ***Tekniske inngrep**: bruer, kulverter, stikkrenner, lukka bekker og andre inngrep som innsnevrer bekkeløpet/vassdraget slik at kapasiteten reduseres. **Naturgitte forhold**: innsnevring av bekke- /elveløp, erosjonsutsatte punkt og strekninger, grunne parti på grunn av masseavlagring, bekkeløp som ligger høyere enn terrenget på sidene (eksempel bekkevifter) og vegetasjon i og nær bekke- eller elveløpet. I tillegg til områder med isproblemer.

- Tilskuddsordningen omfatter ikke tiltak som dekkes av forsikringsordninger for naturskader og/eller erstatninger fra Statens naturskadefond.
- Dersom kommunen ønsker å få dekket hele eller deler av egenandelen fra private som har nytte av fysiske tiltak, er dette kommunens ansvar.
- Tilskuddsmottaker har ansvar for at planlegging og gjennomføring av tiltak tilfredsstiller kravene i plan- og bygningsloven og andre aktuelle lovverk når det gjelder tillatelser, krav til saksbehandling og ansvarsrett, og har også ansvaret for privatrettslige forhold knyttet til tiltaket. Det kan også settes andre vilkår for tilskudd, for eksempel at tilskuddmottakeren har ansvar for tilsyn og vedlikehold av sikringsanlegg.
- Tilskudd til kommunale og regionale forvaltningsplaner, overvåknings- og varslingsiltak, skal normalt dekke inntil 50 prosent av kostnadene ved planleggingen.
- Det skal ikke gis tilskudd til miljøtiltak langs vassdrag når gjennomføring av tiltaket kan gis som pålegg i medhold av konsesjonsvilkår til en regulant eller annen tiltakshaver.
- Det kan ikke søkes om tilskudd til tiltak som allerede er gjennomført.
- Tilskudd utbetales normalt når tiltaket er fullført, på grunnlag av regnskap for medgåtte kostnader. Tilskuddet kan også utbetales i rater på grunnlag av utbetalingsanmodning med oversikt over medgåtte kostnader. Tilsagn om tilskudd faller bort dersom tiltaket ikke er fullført innen 2 år fra utgangen av det året tilsagnet er gitt, jf. punkt 10.

Som vilkår for tilskudd til kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag kreves:

- Det kan søkes om maksimalt 200 000 kroner.
- Utgifter til merverdiavgift som refunderes kommuner etter lov om kompensasjon for merverdiavgift, skal ikke utgjøre en del av tilskuddsgrunlaget.
- Tilskudd skal gis til kartlegging langs bekker og bratte vassdrag hvor bebyggelse kan bli berørt.
- Kartleggingen skal omfatte hele pkt 6. i kap. 4.1, så sant deler ikke er gjennomført tidligere.
- Tilskuddsordningen omfatter ikke faresonekartlegging av flom (flomsonekartlegging) og faresonekartlegging av skred i bratt terreng.

Tilskudd til kartlegging av kritiske punkt omfatter ikke planlegging, prosjektering og gjennomføring av risikoreduserende tiltak. Tilskuddsordningen omfatter ikke hydraulisk modellering for å kartlegge flomveier.

4.4 Tildelingskriterier – vurdering av søknadene

NVE vil vurdere om tiltakene tilfredsstiller kriteriene i pkt. 4.1-4.3.

4.4.1 For tilskudd til sikringstiltak gjelder følgende prioriteringskriterier

Tilskudd skal prioriteres etter risiko og samfunnsmessig nytte i forhold til kostnadene (nytte/kost).

- NVE vil vektlegge om kommunen har gjort det som må anses som rimelig for å ta hensyn til kjent fare for flom og skred i sin arealplanlegging og byggesaksbehandling. Dersom det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til kjente farer kan søknader avslås eller kravet om egenandel økes. Det samme gjelder dersom flom- eller skredfaren delvis er en følge av terrenginngrep eller andre tiltak som kommunen eller annen part har ansvaret for.

- Det gis normalt ikke bistand til tiltak med en kostnad mindre enn 500 000 kroner. Det kan gjøres unntak for vedlikehold, krise- og hastetiltak samt miljøtiltak for å bøte på negative virkninger av tidligere utførte inngrep. Søker skal legge fram dokumentasjon fra fagkyndig som sannsynliggjør at aktuell bebyggelse er utsatt for betydelig fare fra flom eller skred og tiltakets effekt i form av redusert fare. Søker skal også gi en oversikt over hvilke materielle verdier og antall mennesker som vil få økt sikkerhet.
- Ved søknad om tilskudd til gjennomføring av sikringstiltak skal søker legge fram dokumentasjon av planlegging og prosjektering, herunder teknisk beskrivelse av løsning som vil tilfredsstille krav i plan- og bygningsloven.
- Ved søknad om tilskudd til gjennomføring av sikringstiltak vil NVE vektlegge at prosjektet ikke vil kunne realiseres uten tilskudd fra Norges vassdrags- og energidirektorat. Søker må opplyse om andre mulige finansieringskilder.

4.4.2 For tilskudd til miljøtiltak gjelder følgende prioriteringskriterier

- Positive virkninger på biotoper som er viktige for biologisk mangfold, med særlig vekt på truede og sårbare arter.
- Positive virkninger på fiskebestander og vassdragsstrekninger som er viktige for fiske og friluftsliv.
- Positive virkninger på vassdragstilknyttede kulturminner og kulturlandskap.

Tilskudd til miljøtiltak skal fortrinnsvis gis til tiltak som er anbefalt i forvaltningsplaner etter vannforskriften.

4.4.3 For tilskudd til kartlegging av kritiske punkter i bekker og bratte vassdrag gjelder følgende prioriteringskriterier

- Ved vurdering av søknader prioriteres kartlegging av områder med bebyggelse, etter en risikobasert tilnærming.
- NVE vil vektlegge søknader som ser nedbørfelt under ett.
- NVE vil vektlegge søknader som ser kommunen under ett.
- Videre tillegges det vekt at kartleggingen ses i sammenheng med kartlegging av fare knyttet til overvann og planlegging av trygge flomveier, der det er aktuelt.
- I tillegg legges det vekt på at kommuner som deler nedbørfelt til samme bekk/bratte vassdrag, samarbeider slik at hele nedbørfeltet blir kartlagt.

5 Rapportering, oppfølging og kontroll

NVE skal iverksette kontrolltiltak for å verifisere fullstendighet og innhold i opplysninger som legges til grunn for tildeling og som inngår i den etterfølgende rapporteringen.

5.1 Rapportering fra tilskuddsmottaker

Som vilkår for tildeling vil tilskuddsbrevet spesifisere rapporteringskrav som skal belyse om tilskuddets formål er oppnådd, jf. krav til måleparametere angitt under punkt 3.

5.1.1 Tilskuddsmottaker skal rapportere følgende informasjon for flom- og skredforebygging og miljøtiltak langs vassdrag

- Tilskuddsmottaker må ved prosjektslutt oversende en rapport til NVE som redegjør for hvordan støtten er benyttet. Prosjektrapporten skal omfatte hvilke tiltak som er gjennomført og hvilke resultater som er oppnådd i samsvar med rapporteringskriterier og måleparametere som er fastsatt i tilskuddsbrevet og/eller søknaden.
- Tilskuddsmottaker må ved prosjektslutt oversende en oversikt som viser hvordan tiltaket er finansiert og som spesifiserer utgiftene ved gjennomføringen av tiltaket. Når tilskuddet overstiger 1 mill. kroner eller ved særskilt krav i tilskuddsbrevet, skal prosjektrengskapet være attestert av revisor. Eventuelle særattester kan være påkrevet ved tilskudd over 2,5 mill. kroner, jf. pkt. 5.5 Revisorattestasjon.

Frist for rapportering er utgangen av februar året etter at prosjektet er avsluttet. For store tilskudd og langvarige prosjekter, vil NVE vurdere om det er behov for interimrapportering og eventuelt fastsette krav om dette i tilskuddsbrevet.

5.1.2 Tilskuddsmottaker skal rapportere følgende informasjon for kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag

Tilskuddsmottaker må ved prosjektslutt oversende en rapport til NVE som redegjør for hvordan støtten er benyttet. Prosjektrapporten skal gi en oversikt over åpne og lukkede bekker og bratte vassdrag, oversikt over kritiske punkt som er kartlagt. Videre en beskrivelse av eller forslag til skadereduserende tiltak knyttet til de kritiske punktene. I tillegg til en vurdering av hvilke områder langs bekken eller bratte vassdrag som kan være utsatt for oversvømmelse.

Frist for rapportering er 10. november samme år som tilskuddet er gitt. Utbetaling av tilskuddsbeløpet skjer etter godkjent sluttrapportering, der dokumentasjon av utgifter skal inngå.

5.2 Rapportering til Olje- og energidepartementet

Rapportering fra NVE til departementet følger krav fastsatt i tildelingsbrevet.

5.3 Internkontroll hos NVE

NVE skal ha rutiner, systemer og tiltak som bidrar til å sikre korrekt:

- registrering av faste data
- søknadsbehandling, herunder dokumentasjon av kvalitative og kvantitative vurderinger av søknaden
- registrering av gitte tilsagn om tilskudd
- utbetaling av tilskudd til rett mottaker og til rett tid
- registrering i regnskapet
- behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottaker

5.4 Kontroll av informasjon fra tilskuddsmottaker

Mottatt informasjon i søknad og rapporter skal kontrolleres. Med informasjon forstås opplysninger som er vesentlige i forhold til beregning av tilskuddet og beslutning om tildeling (ved søknad) og informasjon som er vesentlig i forhold til vurdering av måloppnåelse og oppfyllelse av vilkår (ved rapportering). Kontrollens omfang bestemmes ut fra en vurdering av tilskuddets risiko og vesentlighet. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres.

5.5 Revisorattestasjon

For tilskudd til flom- og skredforebygging og miljøtiltak langs vassdrag gjelder følgende krav til revisorattestasjon:

- For tilskudd over en verdi av 1 mill. kroner skal det sendes inn revisorattestert (statsautorisert eller registrert revisor) prosjektrengskap etter avslutning av tiltaket, jf. rapporteringskrav i punkt 5.1.
- For tilskudd over en verdi av 2,5 mill. kroner vil i tillegg NVE foreta en individuell vurdering av søknaden, måleparametere og usikkerhet og eventuelt identifisere nødvendige kontrollhandlinger med krav til særattestasjon fra revisor jf. rapporteringskrav i punkt 5.1.

6 Kunngjøring

Tilskuddsordningen blir kunngjort på NVEs hjemmesider, www.nve.no. Kunngjøringen skal hen vise til tilskuddsordningens regelverk som skal være tilgjengelig på NVE hjemmesider.

7 Søknadens innhold og form

Søknadsskjema, informasjon om søknadsprosessen med mer finnes på NVEs hjemmesider.

8 Tilskuddsbrev

Etter innvilget søknad vil søker motta et tilskuddsbrev med tilsagn om tilskuddsbeløp. Tilskuddsbrevet beskriver:

- formål og hva slags tiltak tilskuddet forutsettes benyttet til
- tilskuddsbeløp
- utbetalingsordning
- eventuelle vilkår for bruken av midlene og eventuell frist for mottakeren til å akseptere vilkårene
- krav til rapportering
- eventuelt krav til revisorattestasjon med revisors kontrollpunkter/særattester
- kontrolltiltak som kan bli iverksatt, med henvisning til bevilgningsreglementet § 10 annet ledd
- mulige reaksjonsformer dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med forutsetningene for tilskuddet
- bestemmelser om klageadgang
- frister for igangsetting og slutføring av tiltak

8.1 Generelle betingelser for tilsagnet

Tilskuddsmottaker er ansvarlig overfor NVE for at bestemmelsene i tilskuddsbrevet og de generelle vilkår overholdes, herunder at tilskuddet brukes i samsvar med formål og forutsetninger som fremgår av tilskuddsbrevet.

9 Avslag

Tilskuddsordningen er ikke rettighetsbasert. Søker har ikke krav på tilskudd selv om alle forutsetninger for å få tilskudd er oppfylt.

Søknad om støtte kan i tillegg avslås i følgende tilfeller:

- Søknaden oppfyller ikke tildelingskriterier og/eller målet for ordningen
- Søknaden kan ikke prioriteres innenfor tilskuddsordningens økonomiske ramme
- Søknaden mangler påkrevde opplysninger
- Mottaker har ikke skriftlig innen en gitt frist akseptert eventuelle vilkår som er satt for at tilskudd skal kunne utbetales
- Tidligere tildelinger er brukt i strid med forutsetningene, herunder om søker har unnlatt å sende inn rapporter, regnskaper, ev. revisorbekreftelse mv.
- Søker mottar betydelig driftsstøtte til tilsvarende formål gjennom andre statlige ordninger. Søker skal orienteres om vedtak om avslag med opplysninger om klageadgang, punkt 11.

10 Bortfall og tilbakekall av tilskudd

Dersom tilskuddet ikke er utbetalt, kan tilsagnet bortfalle dersom:

- Mottaker ikke aksepterer vilkårene NVE setter for tilskuddet
- NVE blir kjent med at tilskuddsmottaker opptrer i strid med målsettingen for tilskuddsordningen

Tilsagn om tilskudd bortfaller uten nærmere varsel dersom tiltaket ikke er fullført og regnskap ikke sendt NVE innen den fastsatte fristen.

Utbetalt tilskudd kan kreves tilbakebetalt dersom:

- Det er utbetalt på grunnlag av uriktig informasjon fra søker
- Tildelingen er brukt til andre formål enn forutsatt eller bryter med vesentlige vilkår i tilsagnet

Dersom NVE har reist krav om tilbakebetaling og fristen for tilbakebetaling er gått ut, kan NVE vurdere om retningslinjer for Finansdepartementets fastsettelse av rentesats for forsinkelsesrente bør benyttes.

11 Tidsfrister og klageadgang

11.1 For tilskudd til flom- og skredforebygging og miljøtiltak langs vassdrag gjelder følgende tidsfrister og klageadgang:

Søknadsfrist for søknad om tilskudd til ordinære flom- og skredforebygging og miljøtiltak i vassdrag er satt til 1. juli hvert år. Komplette søknader må være mottatt av NVE innen søknadsfristens utløp, for samlet behandling. Eventuelt tilsagn om tilskudd gis for påfølgende år. Søknader om krise- og hastetiltak behandles fortløpende.

Vedtaket kan påklages etter forvaltningsloven kapittel 6. Klagefrist er tre uker fra tidspunkt for underretning om vedtak, jf. forvaltningsloven § 29.

11.2 For tilskudd til kartlegging av kritiske punkter i bekker og bratte vassdrag gjelder følgende tidsfrister og klageadgang:

For etableringsåret 2018 blir søknader som oppfyller tildelingskriteriene vurdert fortløpende innenfor NVEs tilskuddsramme. Frist for rapportering er 10. november 2018.

For påfølgende år er søknadsfristen 15. januar. Tilsagn om tilskudd skal gis av NVE innen 20. februar samme år. Rapporteringsfrist for tilskuddsmottaker er 10. november samme år som bevilgningen er gitt.

Vedtaket kan påklages etter forvaltningsloven kapittel 6. Klagefrist er tre uker fra tidspunkt for underretning om vedtak, jf. forvaltningsloven § 29.

12 Evaluering

Frekvens og omfang på evaluering av tilskuddsordningen vil bli vedtatt av Olje- og energidepartementet etter en vurdering av kvaliteten på øvrig styringsinformasjon, tilskuddsordningens risiko og vesentlighet samt kost- nytte betraktninger. Olje- og energidepartementet skal ved utgangen av året orientere Riksrevisjonen dersom tilskuddsordningen er blitt evaluert.